

ผลงานสร้างสรรค์:

บรรจุภัณฑ์ “แม่ละมอม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ

PACKAGE DESIGN OF “MEA LA MOM” KHOA TOM MAT, WAT PAK BO.

อาจารย์ธัญดา ทวีวัฒน์

สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทคัดย่อ

สืบเนื่องจาก แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่ได้มีกรอบแนวคิดในการบูรณาการสรรพกำลังและทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้มีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน ในบทบาทของนักปฏิบัติเชิงรุก (Proactive Practitioner) โดยร่วมส่งเสริมและสนับสนุนให้น้องนักศึกษาไปใช้ในการพัฒนาชุมชนและสังคมในโอกาสต่างๆ และได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้คือการบริการทางวิชาการที่มุ่งสร้างทางเลือกให้กับสังคม มุ่งมั่นในการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ ในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการที่โดดเด่นและยกระดับการพัฒนาสังคมให้มั่นคงได้อย่างแท้จริง

สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในการบูรณาการองค์ความรู้ทางการออกแบบเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสังคมตามแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยฯ โดยสาขาวิชา มุ่งเน้นในการนำองค์ความรู้ทางการออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นสินค้ายอดนิยมของชุมชนนั้นๆ

จากการลงพื้นที่สำรวจโดยรอบมหาวิทยาลัย พบว่าพื้นที่ชุมชนบริเวณวัดปากบ่อ ซอยอ่อนนุช 35 ถนนสุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร มีผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่น่าสนใจและสามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นสินค้ายอดนิยมของชุมชน ได้แก่ “ข้าวต้มมัดยายม่อม” ด้วยการใช้กลยุทธ์ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีชื่อเสียงขยายวงกว้างออกไป โดยต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ วัด, สายน้ำ และวิถีชีวิตชุมชน เป็นแนวทางในการออกแบบ ตลอดจนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและเกิดการพัฒนายั่งยืน ต้องได้รับความร่วมมือของคนในชุมชนและร้านค้า ในการร่วมคิดและสร้างสรรค์ ภายใต้ชื่อ “โครงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมข้าวต้มมัดตามอัตลักษณ์ของชุมชนวัดปากบ่อ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งสู่ชุมชน” โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน อันจะนำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนมีความสุขอย่างแท้จริง

โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้สู่ชุมชนวัดปากบ่อ ในรูปแบบการบริการทางวิชาการแก่สังคม โดยนำความรู้ทางด้านการออกแบบมาประยุกต์กับผลิตภัณฑ์ขนมข้าวต้มมัด ตามวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ขนมข้าวต้มมัดเป็นสินค้ายอดนิยมของชุมชนวัดปากบ่อและสร้างชื่อเสียงขยายวงกว้างออกไป
- 3) เพื่อนำผลที่ได้จากการบริการวิชาการแก่สังคม มาพัฒนากับการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตร และพัฒนาเป็นโครงการวิจัย
- 4) เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของคณะวิชาและมหาวิทยาลัยต่อชุมชนและสังคม

แนวคิดการออกแบบ

แนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “แม่ละม่อม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ

1). ได้นำวิถีชีวิตชุมชนชาววัดปากบ่อในสมัยก่อนคือการ จักสานเครื่องใช้ไม้สอยด้วยไม้ไผ่ ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชุมชน แต่ในปัจจุบันสูญหายไปแล้ว จึงได้ใช้ลวดลายจักสานมาเป็นแนวทางในการออกแบบ และเพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมให้กลับมาใหม่อีกครั้ง จึงได้ปรับบรรจุภัณฑ์ข้าวต้มมัดจากการสานตะกร้าแนวใหม่เป็นบรรจุภัณฑ์ ที่สามารถเสริมภาพลักษณ์ให้กับชุมชน

2). รูปลักษณ์ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ได้ออกแบบโดยใช้ลักษณะวิถีชีวิตของชุมชน ในช่วงเวลาเช้า หัวตะกร้าไปจ่ายตลาด หัวตะกร้าไปทำบุญที่วัด จึงได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายกับตะกร้า มีหูหิ้ว สร้างภาพลักษณ์ในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ลักษณะรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ได้คลี่คลายมาจาก ใบตองห่อข้าวต้มมัด ใช้วิธีการสานไม้ไผ่ให้เป็นทรงใบตองห่อข้าวต้มมัด และสานห่อขึ้นมาในลักษณะ ครึ่งวงกลม จึงได้รูปทรงของบรรจุภัณฑ์แนวใหม่ขึ้นมา สร้างเอกลักษณ์ให้กับสินค้า

กระบวนการออกแบบ

จากการลงพื้นที่สอบถาม, ศึกษาข้อมูล และร่วมวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม” ตามอัตลักษณ์ของชุมชนวัดปากบ่อ โดยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “แม่ละม่อม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ ได้ดำเนินการตามกระบวนการออกแบบ ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ และได้รับข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบและนำไปใช้ประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยคณะกรรมการพิจารณาผลงานวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้ ประกอบด้วย

1). รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
2). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
3). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
4). นางละม่อม ฝักภู	ผู้ผลิตข้าวต้มมัด สมาชิกผู้สูงอายุ ชุมชนวัดปากบ่อ
5). นางพัชรี จันทร์ไกรทอง	กรรมการชุมชนวัดปากบ่อ อ่อนนุช 35

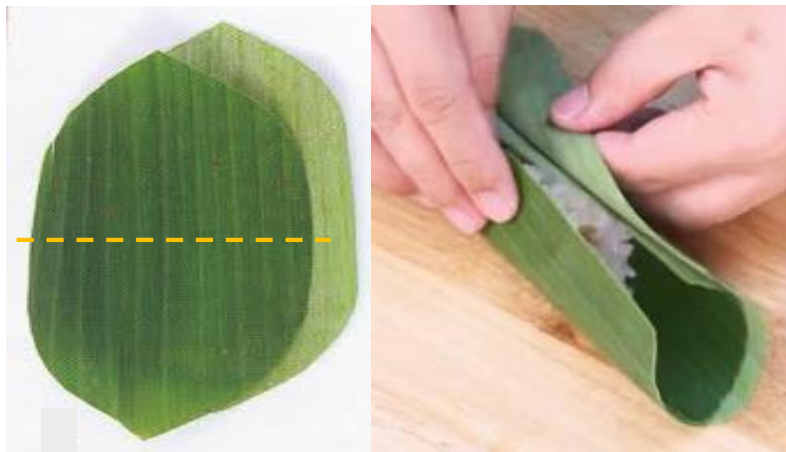

(อาจารย์ธัญดา ทวีวัฒน์)

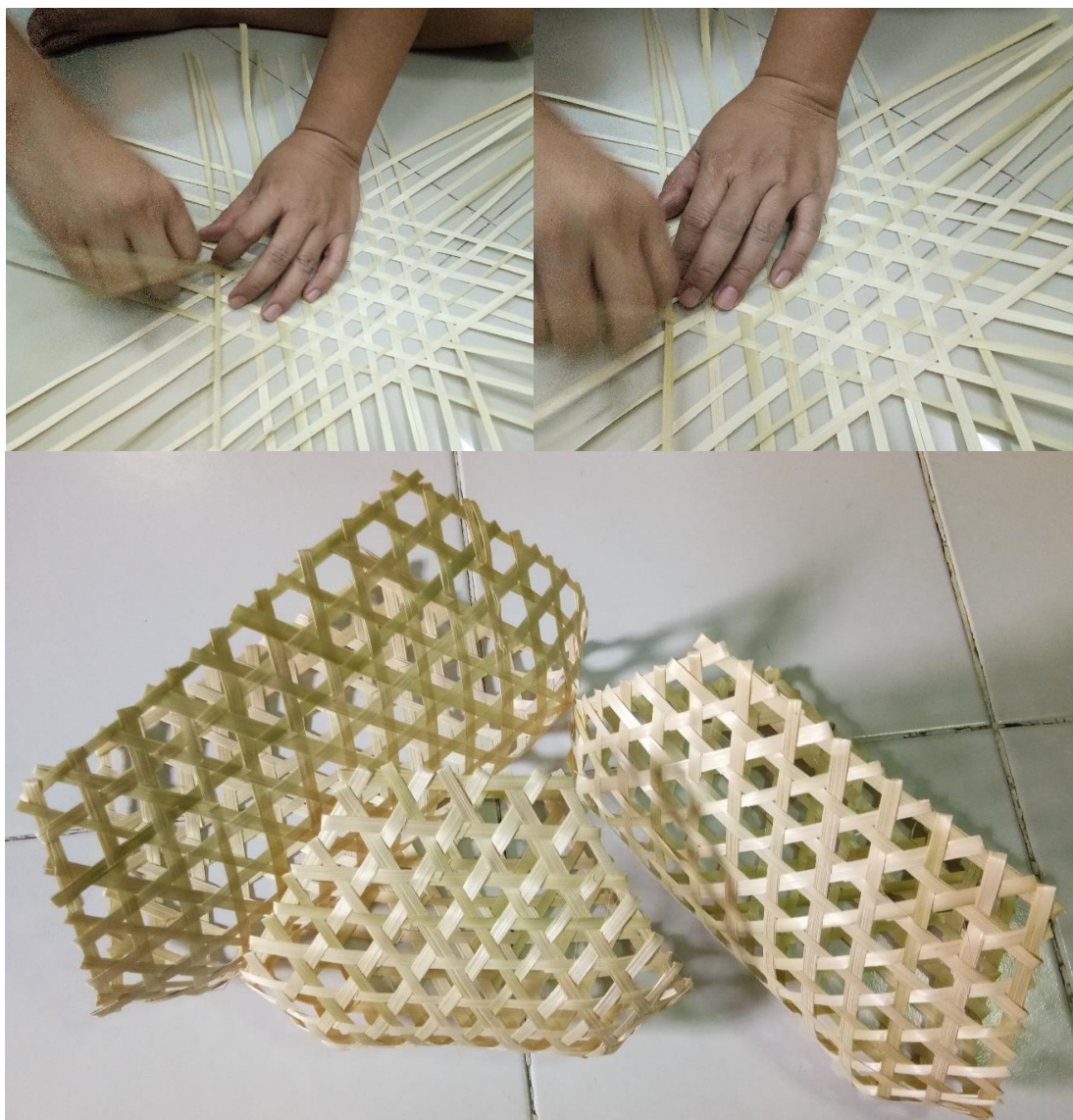
หัวหน้าสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ “แม่ละม่อม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ

ภาพที่ 1 ลักษณะใบตองห่อข้าวต้มมัด

ภาพที่ 2 ภาพขั้นตอนการสานไม้ไผ่บรรจุภัณฑ์ ร้านข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม”

ภาพที่ 3 ผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ ร้านข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม”

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวต้มมัด

การสืบสานอัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง

รศ.สถาพร ตันภูมิ ณ ชุมแพ อาจารย์ธัญญาดา ทวีวัฒน์ อาจารย์ยวนิดา แลงเดช อาจารย์พรพรรณ เครืออรุณรัตน์ อาจารย์วิภา ลาภิศร์

SURVEY & INTERVIEW

วันที่ 25 มกราคม 2561 ลงพื้นที่สอบถามและประเมินงานออกแบบร้านข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม” ชุมชนหลังวัดปากบ่อ อ่อนนุช

PACKAGE DESIGN

การบริการวิชาการด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวต้มมัด เพื่อสืบสานอัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนหลังวัดปากบ่อและเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง ด้วยการนำข้าวต้มมัดจำหน่ายเป็นรายได้เสริม และยังเป็นแบบอย่างในการร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและปัญหาเบื้องต้น และจัดทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวต้มมัด เพื่อสร้างภาพลักษณ์และส่งเสริมการขาย โดยสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้ร่วมพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม” ซึ่งเป็นผู้ทำข้าวต้มมัดเพียงรายเดียวในชุมชนฯ ผลสรุปการออกแบบที่ได้ว่า นอกจากคุณภาพของสินค้าที่ได้มาตรฐานแล้ว การสร้างตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนตัวอย่างถึง 1).บรรจุภัณฑ์ต้องมีขนาดพอเหมาะ สะดวกในการพกพา 2).บรรจุภัณฑ์มีรูปแบ่น่าสนใจมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใครแตกต่างจากคู่แข่ง 3).ตราสินค้าและชื่อความีความโดดเด่นบนบรรจุภัณฑ์ชวนให้ลูกค้ากลับมาซื้ออีก ประการสำคัญข้าวต้มมัดไม่ได้เป็นเพียงขนมพื้นบ้านเท่านั้น แต่ยังเป็นไปต่อคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทุกคนต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานไทยไม่ปล่อยให้สูญหายไปตามกาลเวลา

คำสั่ง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ที่ 30/2560

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาผลงานสร้างสรรค์

เพื่อให้การดำเนินงานผลงานสร้างสรรค์ของ อาจารย์ธัญดา ทวีวัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัย ในหัวข้อผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ผลงานสร้างสรรค์ : ตราสัญลักษณ์ “แม่ละม่อม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ
(LOGO DESIGN OF “MEA LA MOM” KHOA TOM MAT, WAT PAK BO.)
2. ผลงานสร้างสรรค์ : บรรจุภัณฑ์ “แม่ละม่อม” ข้าวต้มมัด วัดปากบ่อ
(PACKAGE DESIGN OF “MEA LA MOM” KHOA TOM MAT, WAT PAK BO.)
3. ผลงานสร้างสรรค์ : ป้ายสินค้า ร้านข้าวต้มมัด “แม่ละม่อม”
(LABEL DESIGN OF “MEA LA MOM” KHOA TOM MAT, WAT PAK BO.)

ดังนั้น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จึงขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและประเมินผลงานสร้างสรรค์ ของทั้ง 3 ผลงานดังกล่าว ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ	คณะกรรมการผู้ประเมินงานออกแบบ
4. นางละม่อม ฝักภู	ผู้ผลิตข้าวต้มมัด สมาชิกผู้สูงอายุ ชุมชนวัดปากบ่อ
5. นางพัชรี จันทร์ไกรทอง	กรรมการชุมชนวัดปากบ่อ อ่อนนุช 35

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2560

(รองศาสตราจารย์สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์